

VODIČ ZA RECIKLAŽU

TVOJ DOPRINOS U BORBI PROTIV
KLIMATSKIH PROMENA

SEKO
PAK

SADRŽAJ

Predgovor	3
Komunalni otpad	4
Ambalažni otpad	5
Linearni model ekonomije	6
Cirkularna ekonomija	7
Zelena tačka	8
Reciklažni rečnik	9
Koji su benefiti reciklaze?	10
Šta može da se reciklira?	13
Šta ne treba da ubacite u kantu za ambalažni otpad?	18
Kako se pravilno odlaže ambalažni otpad?	19
Šta ne treba da ubacite u kantu za ambalažni otpad?	20
Kako možeš da doprineseš zaštiti životne sredine u kancelariji?	21
Malim koracima do velikih promena	22

PREDGOVOR

Za promenu navika potrebno je malo truda i znanja. Živimo u vremenu kada je uticaj klimatskih promena sve veći i sve vidljiviji. Iako individua nije veliki zagađivač, nas milion jesmo. Zato je bitno probuditi ekološku svest u svakom pojedincu i promeniti dosadašnje navike.

Želimo da vam pružimo adekvatne informacije o reciklaži kako bi što više ljudi uložilo trud i zaštitilo životnu sredinu. Vaše akcije imaju posledice, zato krenimo što pre u priču o reciklaži!

DA LI ZNATE RAZLIKU IZMEĐU KOMUNALNOG I KOMUNALNOG AMBALAZNOG OTPADA?

Komunalni otpad se sakuplja iz domaćinstava i u delovima procesa proizvodnje. On se baca na deponiju i/ili spaljuje, a time se zagađuje životna sredina.

- U Srbiji nastane oko 2,23 miliona tona komunalnog otpada godišnje!

Sa **amabalažom** se susrećemo svakodnevno, na svim prodajnim mestima na kojima nabavljamo životne namirnice i drugu robu.

Kada je iskoristimo, ona postaje ambalažni otpad koji, u zavisnosti od materijala, može da se ponovo iskoristi.

LINEARNI MODEL EKONOMIJE

Šta se dešava kada bacimo otpad u “običnu” kantu za smeće?

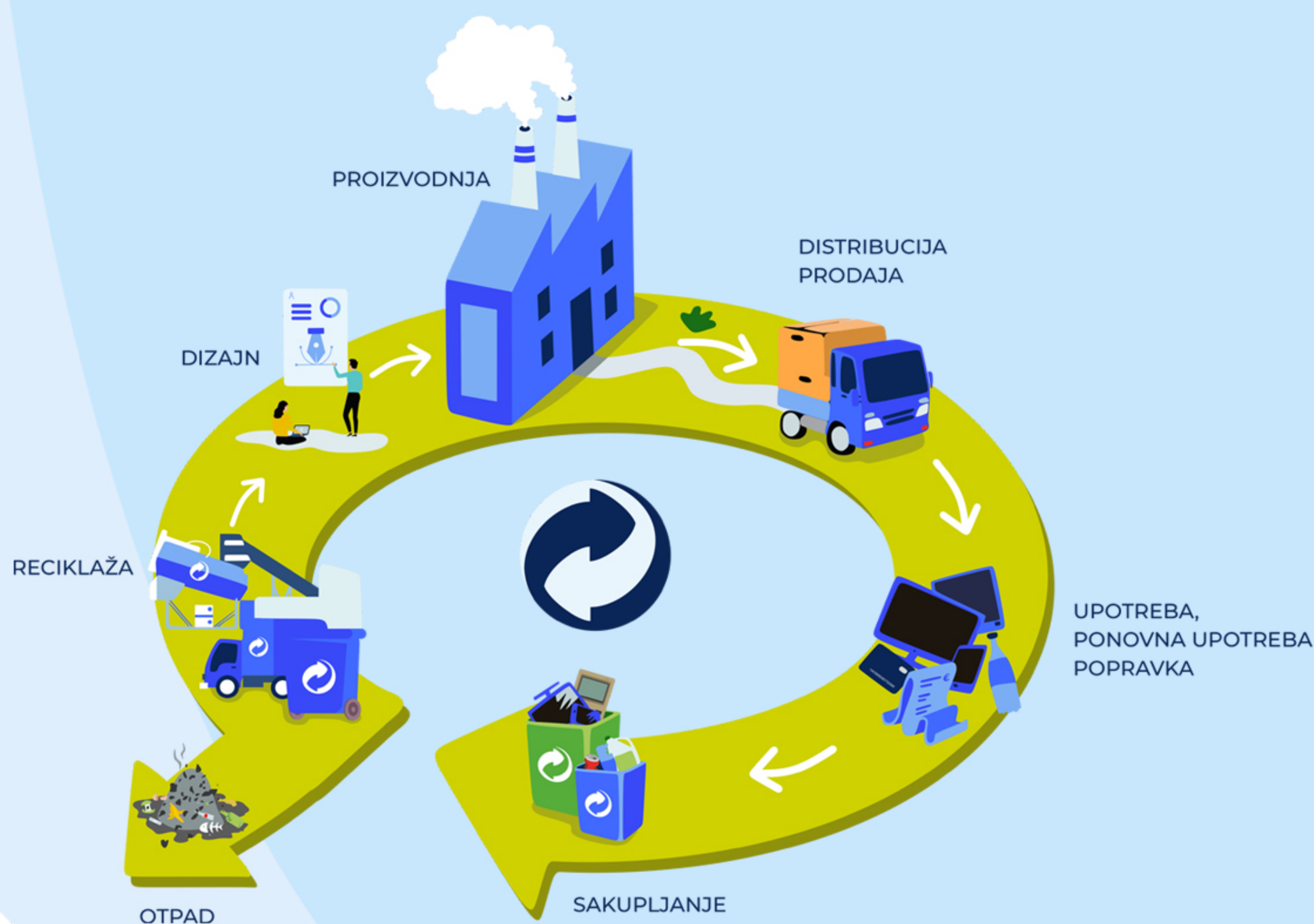
Linearni model ekonomije podrazumeva nekontrolisanu eksploataciju prirodnih resursa, čime je zaštita životne sredine zanemarena. Vremenom su ljudi uvideli da ovaj model nije dobar i da je potrebno usmeriti se na održiv način poslovanja - menjanje poslovnih modela, navika i način razmišljanja, kako proizvođača tako i potrošača. Po linearnom modelu, otpad završava na deponijama, i time zagađuje životnu sredinu.

CIRKULARNA EKONOMIJA

Šta se dešava kada ambalažu ubacimo u posebne kontejnere za ambalažni otpad?

Nasuprot linearnom, cirkularni model podrazumeva kružni proces - otpad postaje resurs koji može ponovo da se iskoristi. Ambalažni otpad umesto da završi na deponiji ponovo se vraća na rafove prodavnica, u nekom drugom obliku. Ovaj koncept zasnovan je na tri principa: **smanjivanje korišćenja ambalažnog otpada, recikliranje i ponovna upotreba materijala.**

ZELENA TAČKA

Sve veći broj kompanija uviđa značaj cirkularne ekonomije jer su ekološki i ekonomski efekti veliki, a potrošači sve više cene proizvođače koji se okreću ekološkim vrednostima. Simbol Zelena tačka prati cirkularni model ekonomije i usmerava potrošače na kompanije koje brinu o životnoj sredini.

Zelena tačka je međunarodno zaštićen simbol kojim se obeležava ambalaža proizvoda. Ona je potvrda korisniku da kompanija koja ga je plasirala na tržište učestvuje u sistemu upravljanja ambalažnim otpadom, da je društveno odgovorna i ekološki svesna. Simbol Zelena tačka nacrtan je dole, a njegova boja ne mora da bude zelena, već se menja u zavisnosti od izgleda ambalaže i preferencija kompanije.

RECIKLAŽNI REČNIK

Kako bi vam bilo lakše da pratite vodič, upoznaćemo vas sa važnim pojmovima iz ove oblasti:

- **Ambalaža** - proizvodi se i koristi za punjenje, čuvanje, skladištenje, pakovanje i transport robe široke potrošnje. Nakon pražnjenja ambalaža postaje ambalažni otpad koji može ponovo da se vrati na rafove prodavnica u nekom drugom obliku.
- **Reciklaža** - mehanicka prerada materijala iz koje proizilazi resurs.
- **Primarna selekcija** - razvrstavanje ambalažnog otpada na mestu njegovog nastanka: u školama, domaćinstvima, na radnim mestima, domovima zdravlja i slično.
- **Operater ambalažnog otpada (Sekopak)** - karika između države, privrede, lokalne samouprave i građana u procesu rešavanja problema ambalažnog otpada.

KOJI SU BENEFITI RECIKLAŽE ?

Manje smeća = čistija planeta

Broj ljudi na našoj planeti konstantno se povećava, a sa tim i smeće koje proizvodimo. Neminovno je da ćemo proizvoditi otpad i dalje, ali se reciklažom smanjuje količina smeća na deponijama, što je direktan efekat naših individualnih postupaka.

Stabilizovanje klimatskih promena

Glavni uzrok globalnog zagrevanja upravo je emisija gasova staklene bašte. Zagađenje vazduha i vode su odmah iza njih. Reciklažom se smanjuje emisija CO₂, gasa koji izaziva efekat staklene bašte.

Štednja energije

Kada ambalaža ne ode na reciklažu, taj otpad se spaljuje. Spaljivanjem se troši mnogo energije i proizvodi velika količina CO₂ koja odlazi u atmosferu i zagađuje našu zemlju. Pravljenje proizvoda od recikliranog materijala zahteva mnogo manje energije nego kada ih pravimo od novog, sirovog materijala. Ponekad je ova razlika ogromna. On što je ključno jeste da se ambalaža napravi od reciklabilnog materijala. Tada ne postoji potreba za spaljivanjem, jer ambalaža postaje značajan resurs.

Manja zagađenost vode

Kada štetne materije sa deponija dospeju u zemljište, one ga zagađuju, a mogu da prodru i do podzemnih voda. Preko podzemnih voda, mogu da zagade i ugroze izvorišta pitke vode. Velika količina otpada završava u okeanima i rekama, pogotovo kada je u pitanju plastika, te se stanište rečnih i morskih životinja uništava. Recikliranjem ne zagađujete vodu, zato je bitno da odložite ambalažni otpad u odgovarajuću kantu.

Više biljaka i životinja

Šuma je prirodno stanište ogromnog broja životinjskih i biljnih vrsta, a sečom istih mi ugrožavamo njihov dom.

Upravo zbog toga je bitno da papir, karton, palete i ostalu drvenu građu recikliramo.

Štednja prirodnih resursa

Svaka država, ali i svaki pojedinac, mora da vodi računa o prirodnim resursima. Recikliranjem se čuvaju prirodni resursi poput vode, minerala, nafte i šuma. Reciklažom plastike proizvodi se manje ovog materijala. Ovo je veoma značajna činjenica ako uzmemo u obzir to da se se plastika uglavnom pravi od fosilnih goriva i ugljovodonika, a najveći deo štetnog CO₂ gasa emituje se u atmosferu upravo sagorevanjem fosilnih goriva.

ŠTA MOŽE DA SE RECIKLIRA?

Postoji ambalaža koja je po svom sastavu reciklabilna, ali ne postoji mogućnost reciklaže iste u Srbiji ili u određenim reciklažnim centrima. Zbog toga je bitno da čitate šta piše na kantama i kontejnerima! Mi smo se pre svega fokusirali na ambalažni otpad, a način njegovog razvrstavanja možete videti na slici.

PET
PLASTIKA
METAL
TETRPAK

PAPIR
KARTON

STAKLO

PET plastika

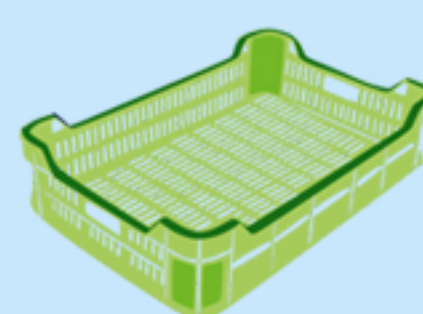
Prema **Svetskoj Fondaciji za prirodu**, nedeljno u sebe unesemo oko pet grama plastike – proporcionalno jednoj kreditnoj kartici, a najveći izvor mikroplastike koju unosimo je voda.

Za 30 godina, u moru će biti više plastike nego riba, ako ne promenimo naše navike.

Plastici je potrebno između 500 i 1000 godina da se razgradi u prirodi.

Pet flaše
(od vode, soka)

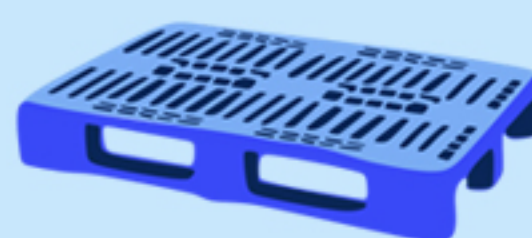
Plastične gajbice

Streč folija

Plastična burad

Plastične palete

Slamčice

Čaše od kafe "za poneti"

Plastičan pribor
za jelo

Flaše od ulja

Višeslojna ambalaža
(od grickalica)

Metal (AL limenke)

Uništavanje limenki (spaljivanje) bi podrazumevalo gubljenje značajnog, kvalitetnog resursa, zato je bitno da limenke ubacujete u kantu za ambalažni otpad.

Reciklažom jedne limenke uštedi se energija za:

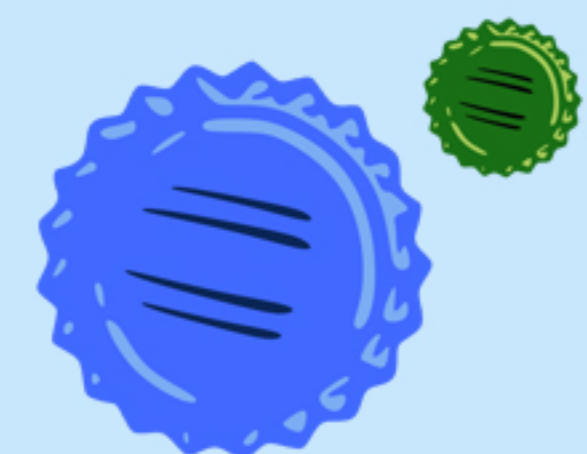
- Četiri sata rada sijalice od 100 W
- Dva sata rada TV-a
- Energija potrebna za proizvodnju 20 novih limenki.

Aluminijumske i čelične limenke

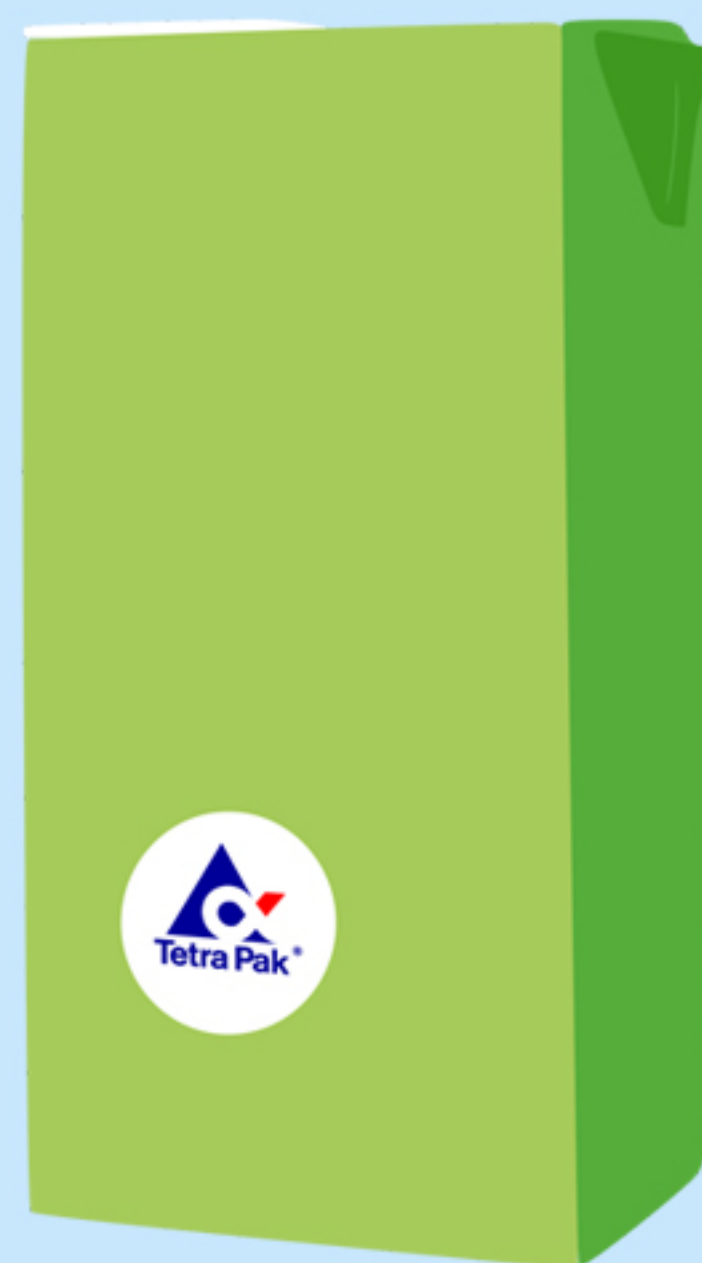
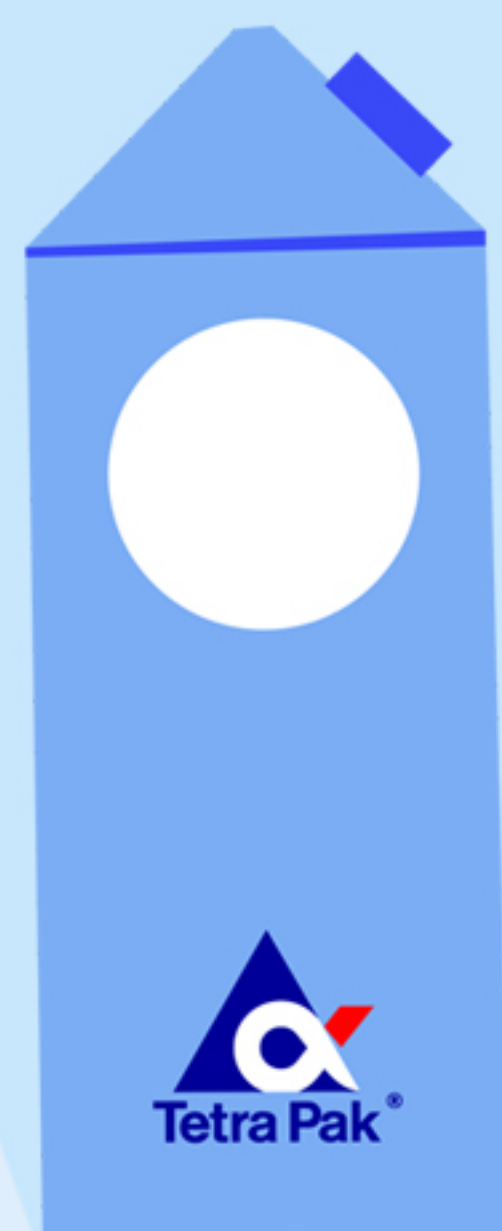
Čelični poklopac

Poklopci od staklenih flaša

Tetra Pak

- Iako višeslojna ambalaža najčešće ne može da se reciklira, to nije slučaj sa Tetra Pakom – on može da se reciklira!
- Bitno je isprazniti ambalažu pre nego što je ubacite u kantu za ambalažni otad kako se ne bi ubuđala.

Papir i karton

Razmislite - kako se dobijaju papir i karton? Životni ciklus papira i kartona počinje sečom drveća, a završava se paljenjem papira i kartona - osim ako isti ne reciklirate!

Reciklažom jedne tone papira možemo da:

- Sačuvamo 17 stabala
- Uštedimo 4.200 kW električne energije, 32.000l vode i 1.400 litara goriva

Kartonske kutije

Kraft (braon) papir

Magazini i novine

Štampan papir

Papir iz šredera

Papir za pečenje

Mesarski papir

Voštani papir

Papirne šolje za kafu/čaj

Korišćene kutije od pice

Staklo

Staklo je **100% reciklabilan materijal** koji ne može da se razgradi u prirodi. To znači da ako bacite flašu van kante za smeće, ona će zagađivati životnu sredinu zauvek. Ako je reciklirate, ona će se opet naći na rafovima prodavnica.

Napomena: Staklo se uvek ubacuje odvojeno od ostalog ambalažnog otpada

Flaše od alkoholnih pića

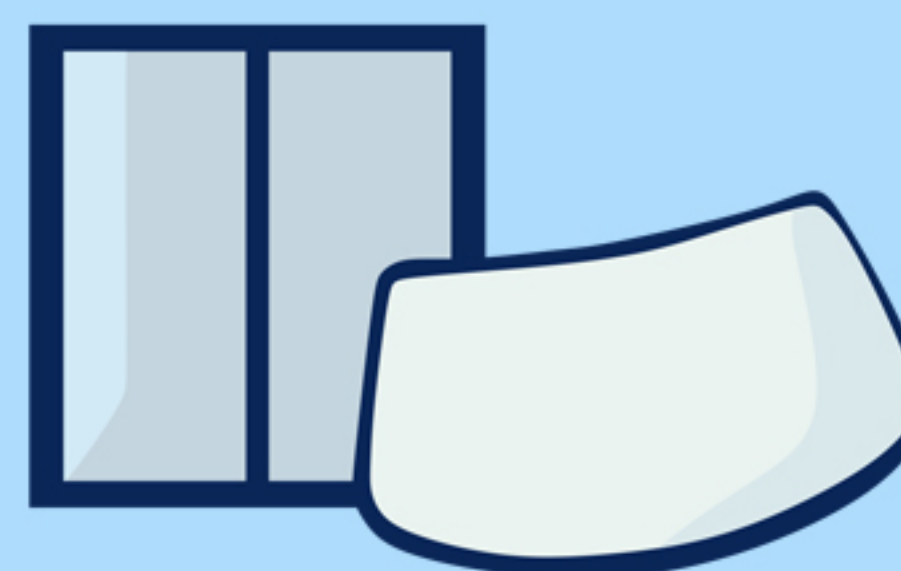
Flaše od vode i sokova

Tegle

Razbijene čaše i flaše

Staklo od prozora, šoferšajbni

ŠTA NE TREBA DA UBACITE U KANTU ZA AMBALAŽNI OTPAD?

Kad god ubacite materijal koji ne može da se reciklira u kantu za ambalažni otpad, na taj način ugrožavate proces reciklaže.

Neke od stvari na ilustraciji dole su reciklabilne, ali nisu ambalažni otpad (na primer baterije i sijalice - mogu da se recikliraju, ali predstavljaju opasan otpad)

Hrana

Kese

Pelene

Baterije

E-otpad

Opasan otpad

Jednokratne čaše
i pribor za jelo

Višeslojna ambalaža
(sem Tetra Paka)

KAKO SE PRAVILNO ODLAŽE AMBALAŽNI OTPAD?

Da ne bi napravili haos u kantama za ambalažni otpad, bitno je da ga odložite na sledeći način:

Pri razvrstavanju otpada vašu pažnju usmerite na ambalažni otpad

SVE OSTALO ODLOŽITE ODVOJENO OD AMBALAŽNOG OTPADA.

	ISPRZNI	RASKLOPI	SPOLJOŠTI	ODLOŽI
 PAPIR / KARTON	1	2	3	4
 UPOTREBLJENA TETRA PAK AMBALAŽA	1	2	3	4
 PET PLASTIKA	1		2	3
 AL LIMENKE	1		2	3
 STAKLO	1			2

KAKO MOŽEŠ DA DOPRINESEŠ ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE U KANCELARIJI?

Da li ste znali da, u proseku, jedan radnik u kancelariji ištampa 10.000 papira godišnje? To znači da dva radnika zajedno unište jedno drvo godišnje.

Zelena ili eco-friendly kancelarija ima za cilj da smanji emisiju CO₂ i stvori prirodnije radno okruženje. Ne treba vam ogroman budžet niti trud da bi vaša eco-friendly kancelarija bila efikasna i da bi doprinela zaštiti životne sredine.

MALIM KORACIMA DO VELIKIH PROMENA

Sledeći put kada vidite limenku (ili drugi ambalažni otpad) na ulici setite se da ona može ponovo da završi na rafovima prodavnica. Možda u drugom obliku, možda u drugom gradu, ali suština je ista ' ako je odnesete na reciklažu, ona neće više biti smetnja prirodi, već resurs koji može ponovo da se iskoristi.

“Najveća pretnja po našu planetu je verovanje da će je neko drugi spasiti” - Robert Swan

Dnevna doza edukacije o reciklaži:

www.sekopak.com

www.instagram.com/sekopak

www.linkedin.com/company/sekopak

www.facebook.com/sekopak

Skeniraj me i saznaj vise o reciklazi